

EXPUNERE DE MOTIVE

I. Necesitatea intervenției legislative

Legea nr. 303/2022 a urmărit consolidarea statutului judecătorilor și procurorilor, însă, în practică, anumite mecanisme de carieră, promovare și management judiciar au generat efecte contrare obiectivelor de profesionalizare, transparență și responsabilitate publică. Persistă dezechilibre între merit și avansare, între autoritatea colegială a instanțelor/parchetelor și centralizarea deciziei în Consiliul Superior al Magistraturii, precum și între criteriile obiective de evaluare și proceduri insuficient competitive pentru funcțiile de conducere.

Prezenta inițiativă legislativă răspunde acestor disfuncții printr-un set coerent de modificări care vizează:

- promovarea efectivă pe post, exclusiv prin concurs, eliminând „promovările pe loc”;
- democratizarea conducerii instanțelor/parchetelor, prin revenirea deciziei către comunitatea profesională;
- profesionalizarea funcțiilor de conducere prin concursuri reale și criterii verificabile;
- evaluarea activității magistraților pe indicatori obiectivi, inclusiv prin consultarea barourilor;
- reformarea promovării la Înalta Curte de Casație și Justiție, prin introducerea probelor scrise și a unei ponderi majoritare a evaluării profesionale.

Inițiativa este în acord cu recomandările formulate în Avizul Comisiei de la Veneția nr. 1105/2022, în special privind caracterul competitiv al numirilor în funcții de conducere și necesitatea limitării arbitrariului instituțional în cariera magistraților.

II. Scopul și obiectivele proiectului

Proiectul urmărește cinci obiective principale:

1. Promovare exclusiv pe post (promovare efectivă). Se consacră principiul că promovarea în grad superior trebuie să fie inseparabilă de ocuparea efectivă a postului la instanța/parchetul superior, eliminând promovările „pe loc” și situațiile în care gradul nu corespunde funcției exercitate.

2. Conducere legitimă, aleasă sau obținută competitiv. Se instituie un model mixt:

- o pentru președinții instanțelor: numire prin hotărârea colegiului de conducere (care reflectă voința corpului profesional la nivelul instanței);
- o pentru vicepreședinți, președinți de secție și alte funcții de conducere: concurs/examen, cu procedură publică și criterii verificabile.

3. Democratizarea colegiilor de conducere. Se urmărește limitarea concentrării deciziei manageriale în funcții numite central și întărirea rolului adunărilor generale, astfel încât conducerea administrativă să fie expresia unei legitimități profesionale reale.

4. Evaluarea magistraților pe criterii obiective și verificabile. Se dezvoltă cadrul evaluării prin:

- o includerea indicatorilor de eficiență, a contestațiilor admise privind tergiversarea/durata procesului penal;
- o consultarea baroului din circumscripție, pentru un feedback instituțional asupra conduitei și calității actului profesional;
- o mecanism de remediere prin cursuri INM pentru cazurile de calificativ „Satisfăcător” repetat.

5. Promovarea la ÎCCJ bazată pe merit, nu doar pe interviu. Se reformează concursul de promovare la ÎCCJ (art. 114), astfel încât proba scrisă și evaluarea hotărârilor să aibă o pondere majoritară, iar interviul să fie un element complementar, nu determinant.

III. Impactul estimat

- Impact asupra sistemului judiciar: creșterea predictibilității carierei, reducerea discreționarului, consolidarea meritocrației și a stabilității posturilor ocupate prin promovare.
- Impact asupra calității actului de justiție: stimularea performanței profesionale (prin concursuri reale și evaluare obiectivă), responsabilizarea managementului instanțelor/parchetelor și profesionalizarea conducerii.
- Impact bugetar: nu presupune, în mod inherent, cheltuieli suplimentare semnificative; modificările sunt preponderent de procedură și organizare, realizabile în cadrul instituțional existent (CSM/INM/instanțe/parchete).
- Impact social: întărirea încrederii publice în justiție prin transparență, competiție reală și limitarea promovărilor formale.

IV. Concluzii

Prin acest proiect de lege se instituie un cadru modern și coerent pentru cariera magistratului, întemeiat pe concurs, performanță verificabilă, stabilitate pe post și legitimitate profesională a conducerii. Reforma propusă echilibrează rolul CSM cu autonomia reală a instanțelor și parchetelor, sporește exigența promovării la ÎCCJ și consolidează evaluarea ca instrument de îmbunătățire a calității actului de justiție.

În considerarea celor de mai sus, se impune adoptarea proiectului de lege.

Inițiatori:

Simona SPĂTARU

Senاتور USR

Oana MURARIU

DEPUTAT
Senاتور USR

Ciprian RUS

Senاتور USR

Stelian ION

Deputat USR

Alexandru-Paul DIMITRIU

Deputat USR

Dumitru VĂDUVA

Deputat USR

Lista susținătorilor

Pentru modificarea și completarea Legii nr. 303/2022 privind statutul
judecătorilor și procurorilor

NR.	DEPUTAT/SENATOR	SEMNĂTURĂ	PARTID
1	ECHERT ALIEN		USR
2	STEFAN-ILIEAN BONACI		USL
3	DANIEL BLASA		USR
4	HANGAN POLYANNA		USR
5	BERESU MONICA-ELIANA		USL
6	Paraschivescu Ovidiu		USR
7	Mihail Radu		USR
8	FLUJAR ANDREI		USR
9	Diana Stoica		USR
10	GATA GEORGE		USR
11	ALEXANDRU MARIUS-NICOLAE		USR
12	ODIHA ATANASIU		USR
13	SENIORU VLAD-IOAN		USR
14	DRAGOESCU CECIL		USR
15	Rodeanu Bogdan		USL
16	ALIN STOICA		USR
17	GHEORGHIU ANDREI		USR
18	Emmanuel Ungureanu		USR

Lista susținătorilor

Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor

NR.	DEPUTAT/SENATOR	SEMĂTURĂ	PARTID
	MÎNDRU CĂTALIN - EMIL		USR
	SEBASTIAN CERNIC		USR
	Bodea Marius		USA
	ȘIPOS SORIN		USR
	PAUN CYNTHIA		USR
	CIBU DEACONU RUXANDA		USR
	Ștefan George		USR
	DOBRA ELENA ADELIA		USR
	BOCHILEANU GEORGE-CATALIN		USR
	Norci Mircea		USR
	CRISTIAN GHINEA		USR
	MEGOI ENHEN REMUS		USR
	ANGHEL RĂZVAN-PALL		USR
	AUREL OPRINOIU		USR